voorstel

Raadsbrief beantwoording vragen schriftelijk overleg Swollwacht en VVD + Raadsbrief aanpak bijplaatsingen 2026-2027

Datum 28 september 2026

Onderwerp Beantwoording vragen schriftelijk overleg Swollwacht en VVD over Raadsbrief aanpak bijplaatsingen 2026-2027

Versienummer 1.0

Portefeuillehouder Paul Guldemond

Bijlagen
Bijlage 1 Vragen Swollwacht
Bijlage 2 Vragen VVD

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De beantwoording vragen schriftelijk overleg Swollwacht en VVD over Raadsbrief aanpak bijplaatsingen 2026-2027.

Datum 28 september 2026

Inleiding

De fracties van Swollwacht en VVD hebben op 28 augustus 2026 schriftelijk overleg aangevraagd naar aanleiding van de Raadsbrief *Aanpak bijplaatsingen 2026-2027*.

Kernboodschap

Vragen Swollwacht

Vraag 1: Het CBS meet sinds de lockdowns in 2020 een continue dalende afval hoeveelheid per jaar en per persoon zien, maar in de raadsbrief spreekt op pagina 2 over een stijgende afvalproductie? Kan het college aangeven waar de discrepantie in de gemeente Zwolle ontstaat met de ontwikkeling van de rest van Nederland?

Antwoord: De formulering *"stijgende afvalproductie"* in de raadsbrief is achteraf bezien te algemeen geformuleerd en kan de indruk wekken dat sprake is van een structurele stijging van de hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner. Dat is niet wat hiermee bedoeld werd. Met deze passage is gedoeld op de bredere afvalopgave waar we mee te maken hebben, onder meer als gevolg van de groei van de stad, een toenemend aantal huishoudens en ontwikkelingen binnen verschillende afval- en grondstofstromen. In de huidige economie wordt nog veelal lineair geproduceerd. Producten worden daarbij vaak na gebruik afgedankt, waardoor de totale hoeveelheid afval die ontstaat hoog blijft.

Vraag 2: Kan het college aangeven hoeveel kilo aan bij plaatsingen per jaar in de afgelopen 3 jaar is verzameld door de ROVA en aangeven hoe deze verzamelde bijplaatsingen door de ROVA zijn verwerkt (zijn deze in de restafval stroom gekomen of zijn deze op het milieuplein gesorteerd op afval type?)

Antwoord: De precieze hoeveelheid bijplaatsingen (in kilo's/tonnage per jaar) is niet te geven. Het gewicht van de bijplaatsingen wordt niet apart geregistreerd. Dit komt door de manier van het verwijderen van de bijplaatsingen. Indien er zakken restafval naast de container worden gevonden, dan worden deze direct na controle door de handhavers in de ondergrondse container gestort. Het afval wordt daarbij niet gewogen. De bijplaatsingen grof huishoudelijk afval (gha) wordt door een wagen met kraan opgepakt en afgevoerd als gha. Dit ophalen van bijplaatsingen (niet aangemeld gha) wordt om extra kosten te beperken meegenomen in de route van aangemeld gha. Zowel de bijplaatsingen restafval als grof huishoudelijk afval worden verbrand.

Nb. We zien dat sinds de invoering van het tarief op restafval de totale hoeveelheid fijn restafval nagenoeg stabiel is. Hierin zitten dus ook de bijgeplaatste zakken restafval. Ook de totale hoeveelheid gha is al jaren redelijk stabiel.

Vraag 3: Kan het college aangeven hoeveel extra kosten per jaar voor de afgelopen drie jaar er zijn gemaakt met het opruimen van bijplaatsingen per jaar, hoeveel boetes (aantal) er zijn uitgeschreven en het totaalbedrag van geinde bekeuringen? Mocht deze info er niet zijn, wat is de reden van het ontbreken van deze rapportage?

Antwoord: De afgelopen jaren is naast de reguliere werkzaamheden ook extra inzet gepleegd voor het opruimen van bijplaatsingen. Na de invoering van het tarief op restafval is circa anderhalf jaar een handveger en een boa aan extra capaciteit ingezet. De kosten hiervan bedroegen gezamenlijk circa € 200.000 per jaar.

Daarnaast is, zoals opgenomen in het Plan van Aanpak Bijplaatsingen, een pilot uitgevoerd met een gewijzigde taakverdeling tussen boa's en afvalcoaches. Hierbij is het afhandelen van alle afvalmeldingen en meldingen van bijplaatsingen overgenomen door de afvalcoaches. Afvalcoaches richten zich op informeren, gedragsbeïnvloeding, maatwerk en het afhandelen van meldingen, terwijl boa's zich kunnen richten op structurele hotspots en handhaving. In aanloop naar de beoogde taakverschuiving vanaf 2027 is vanaf april 2026 tijdelijk een extra afvalcoach aangesteld. Deze tijdelijke inzet wordt vanaf 2027 gedekt binnen de reguliere begroting. De tijdelijke kosten voor de extra

afvalcoach bedragen € 75.000. Ook ROVA heeft extra menskracht ingezet. In 2025 waren er € 235.219 meerkosten voor het opruimen van bijplaatsingen en dumpingen ten opzichte van de DVO ROVA.

De kosten voor het opruimen worden verhaald op overtreders wanneer afval tot een persoon of bedrijf herleidbaar is. Over de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 augustus 2026 zijn:

- 148 kostenverhaalsbesluiten opgelegd voor bedrijfsafval;
- 5.450 kostenverhaalsbesluiten opgelegd voor huishoudelijk afval;
- 73 kostenverhaalsbesluiten opgelegd voor grof huishoudelijk afval.

Het verhalen van de kosten voor het opruimen van bijplaatsingen zorgt voor inkomsten bij de gemeente. Tot 2023 kregen we gemiddeld € 10.000 aan inkomsten uit kostenverhaalbesluiten. In 2023 was dit gestegen naar € 66.006. In 2024 was dit verder gestegen naar € 111.469 aan inkomsten. De inkomsten daalden in 2025 naar € 89.325. Voor 2026 gaan we uit van halfjaarcijfers. In 2026 hebben we t/m 31 augustus € 73.154 ontvangen. Hier tegenover staat sinds 2024 een jaarlijkse inzet voor juridische zaken van € 70.000 (prijspeil 2026).

In totaal is de hoeveelheid restafval fors gedaald. Daar zit grote winst in kostenreductie deze extra handhavingskosten zijn een geringe kostenpost in de totale kosten die gemaakt worden voor de afvalinzameling en -verwerking.

Vraag 4: De CROW-methodiek bij afval, zoals de fractie van Swollwacht het heeft begrepen, is een landelijke manier om de schoonmaak van de openbare ruimte te meten. Gemeenten gebruiken deze methode om vast te stellen hoe schoon straten, pleinen en afvalplekken zijn, bijvoorbeeld door te kijken naar zwerfafval, volle afvalbakken en afval naast containers. De uitkomst wordt meestal weergegeven met een score of kwaliteitsniveau, zodat de gemeenteontwikkelingen kan volgen en afspraken kan toetsen. Naar ons begrip is het dus vooral een meet- en sturingsinstrument, niet alleen een oordeel over “hoe vies of rommelig iets voelt”.

Kan het college de korte omschrijving van de CROW-methodiek van Swollwacht bevestigen, en aangeven op welke wijze in de rapportage ook de problematiek van bijplaatsingen, die voor het overgrote deel uit grofvuil bestaat zichtbaar wordt gemaakt, naast het totaalbeeld dat ook het fijne zwerfafval op verharding in de stad, bijvoorbeeld door sigarettenpeuken en de toenemende problematiek rond statiegeldjagers wordt gemeten?
Antwoord: Het college herkent dat de meetinstrumenten soms andere zaken registreren dan hoe het voor inwoners voelt. De CROW-methodiek is een gestandaardiseerde en objectieve manier om ontwikkelingen in de beeldkwaliteit van de openbare ruimte te meten, te monitoren en waar nodig op te sturen. Daarmee is de methodiek niet alleen een monitoringsinstrument, maar ook een sturingsinstrument. Voor de aanpak van bijplaatsingen wordt de methodiek ingezet om objectief inzicht te krijgen in de beeldkwaliteit rondom verzamelcontainers en de ontwikkeling daarvan in de tijd. Het college begrijpt dat dit niet altijd recht doet aan het gevoel van inwoners. Deze methodiek gebruiken we om effect te meten van interventies om zo effectiever te werken.

Voor het meten van bijplaatsingen is bewust gekozen voor drie specifieke CROW-beeldmeetlatten: bijgeplaatst afval, grofvuil en grof zwerfafval in de directe omgeving van verzamelcontainers. Tijdens de schouw worden containerlocaties op deze drie onderdelen beoordeeld en vertaald naar een beeldkwaliteitsniveau van A+ (heel schoon) tot en met D (zwaar vervuild). De afgesproken basiskwaliteit die we zouden moet leveren is B. Door de objectieve meting te koppelen aan onze registratiedata krijgen we meer inzicht over de geleverde en de gewenste kwaliteit van wijken en buurten.

Datum 28 september 2026

Vragen VVD

Vraag 1: Wat gaat de CROW-methodiek ons concreet extra vertellen ten opzichte van de gegevens die de gemeente nu al heeft? En hoe voorkomt het college dat meer monitoring vooral leidt tot extra registratie, capaciteit en kosten, zonder dat er daadwerkelijk minder afval naast containers staat?

Antwoord: De CROW-methodiek hebben we nodig om een objectiever beeld te krijgen van de bijplaatsingen. We merken dat de huidige systematiek van het tellen van registraties nog te veel vragen oproept over hoeveel er dan precies wordt bijgeplaatst en hoeveel overlast dat genereert. We weten dat het aantal registraties ook wordt beïnvloed door de controlefrequentie en de snelheid waarmee afval wordt opgeruimd. Wanneer vaker wordt gecontroleerd of afval sneller wordt verwijderd, leidt dat doorgaans tot meer registraties, terwijl de feitelijke overlast niet per definitie is toegenomen.

Het college wil de komende jaren beter kunnen zien welke maatregelen echt werken tegen bijplaatsingen. Daarvoor is extra informatie nodig. De CROW-methodiek kijkt naar het beeldkwaliteitsniveau van de locatie. Hierdoor ontstaat een objectiever beeld van de kwaliteit die we in de openbare ruimte realiseren. De CROW-methodiek vervangt het registratiesysteem niet, maar vormt een waardevolle aanvulling. Door registraties, meldingen, schouwgegevens en ervaringen van inwoners samen te gebruiken, ontstaat een completer beeld van de ontwikkeling van bijplaatsingen en het effect van de genomen maatregelen.

Vraag 2: Het college wil met een nulmeting en beeldkwaliteitsnormen meetbare doelen gaan stellen. Kan het college toezeggen dat hieraan ook concrete doelstellingen worden gekoppeld voor verbetering op de hardnekkigste hotspots, zodat voor de raad zichtbaar wordt of de aanpak daadwerkelijk resultaat oplevert?

Antwoord: Het doel van de nulmeting en de beeldkwaliteitsmetingen is juist om te komen tot beter meetbare en beter vergelijkbare doelstellingen voor de aanpak van bijplaatsingen. We testen of deze methodiek hiervoor geschikt is. Wanneer blijkt dat de methodiek voldoende betrouwbaar en bruikbaar is, kan deze worden ingezet om samen met de raad ambities en doelstellingen te bepalen voor het gewenste kwaliteitsniveau in de openbare ruimte.

Daarnaast kan de methodiek helpen om beter inzicht te krijgen in waar de grootste opgaven liggen en waar maatregelen het meeste effect hebben. Daarmee kan zij niet alleen worden gebruikt voor het formuleren van doelen, maar ook voor het monitoren van resultaten en het gerichter inzetten van beschikbare capaciteit en middelen.

In 2026 wordt de nulmeting uitgevoerd. Op basis van de resultaten en de ervaringen met de methodiek informeren wij de raad in het eerste kwartaal van 2027 over de verdere toepassing ervan.

Vraag 3: De CROW-methodiek moet ook inzichtelijk maken welke interventies werken. Binnen welke termijn stopt of wijzigt het college een interventie – bijvoorbeeld extra communicatie of inzet van afvalcoaches – wanneer uit de metingen blijkt dat deze onvoldoende effect heeft?

Antwoord: De CROW-methodiek willen wij juist gebruiken om beter inzicht te krijgen in welke interventies onder welke omstandigheden effectief zijn. De oorzaken van bijplaatsingen verschillen namelijk per wijk, buurt, straat en soms zelfs per locatie. Factoren zoals woningtype, verhuisdynamiek, leefstijlen, voorzieningen en de inrichting van de openbare ruimte kunnen hierbij allemaal een rol spelen. Door schouwresultaten te combineren met deze kenmerken willen we beter begrijpen welke maatregelen op welke plekken het meeste effect hebben.

Om die reden hanteert het college geen vaste termijn waarna een interventie automatisch wordt beëindigd. Het kan juist waardevol zijn om verschillende interventies op verschillende locaties te testen en de resultaten met elkaar te vergelijken. Wanneer uit opeenvolgende metingen blijkt dat een maatregel bij bepaalde typen locaties onvoldoende effect heeft, wordt hierop bijgestuurd.

Vraag 4: Kan de CROW-methodiek ook worden gebruikt om gerichter te bepalen waar intensiever toezicht en handhaving nodig zijn? Bijvoorbeeld wanneer op een hotspot de voorzieningen en informatie aantoonbaar op orde zijn, maar de beeldkwaliteit ondanks eerdere interventies structureel onvoldoende blijft?

Antwoord: Ja. Zoals beschreven in het Plan van aanpak bijplaatsingen in Zwolle 2026-2027 werken we volgens een stapsgewijze aanpak waarbij we eerst kijken of de basis op orde is. Daarbij beoordelen we of de voorzieningen voldoende zijn, of containers goed functioneren en of inwoners voldoende zijn geïnformeerd over de juiste aanbiedmogelijkheden. Wanneer uit opeenvolgende metingen blijkt dat de beeldkwaliteit onvoldoende verbetert, terwijl de voorzieningen op orde zijn en eerdere interventies onvoldoende effect hebben gehad, kan dit aanleiding zijn om de aanpak op te schalen. Daarbij kan ook gerichter en intensiever toezicht en handhaving worden ingezet. De CROW-methodiek helpt daarmee niet alleen om de ontwikkeling van de overlast te volgen, maar ook om beter onderbouwde keuzes te maken over waar aanvullende handhaving het meest effectief kan worden ingezet.

Openbaarheid

Deze raadsbrief en alle bijlagen zijn openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer